

4. Životní prostředí

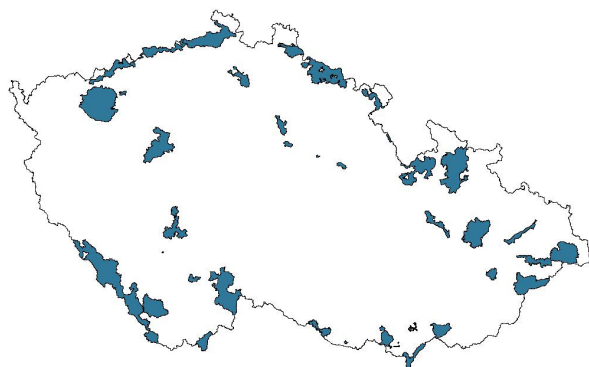
4.1 Půdní fond

Nejvyšší zastoupení chráněných území na rozloze kraje.

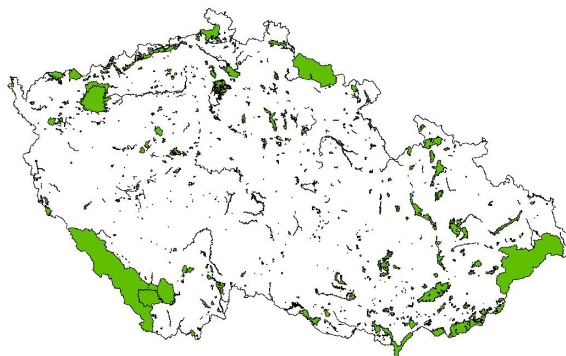
Na území Libereckého kraje se nachází 1 107 km² ploch chráněných území, což je v porovnání s ostatními regiony České republiky pátá největší rozloha. V poměru k celkové rozloze kraje chráněná území představují 35,0 % a z tohoto pohledu je to mezi kraji jednoznačně nejvíce. Největší plochu zaujímal pět chráněných krajinných oblastí (České středohoří, Český ráj, Jizerské hory, Kokořínsko-Máchův kraj, Lužické hory), tj. 980 km². Na Krkonošský národní park připadalo 117 km². Počet maloplošných chráněných území se meziročně o 2 navýšil a v kraji se tak v roce 2015 nacházelo 126 těchto ploch na 57 km².

Od roku 2010 se v kraji počet a rozloha území chráněných soustavou Natura 2000 změnily pouze nepatrně. V regionu se i nadále nacházejí 3 ptačí oblasti (Českolipsko-Dokeské pískovce a mokřady, Jizerské hory a Krkonoše) s rozlohou 34 km² a dále 50 evropsky významných lokalit (oproti roku 2010 o 1 méně), např. Kokořínsko, Bílá Desná – kanál protržené přehradou, Jizerské smrčiny, Dolní Ploučnice atd.) na ploše 42 km².

Ptačí oblasti v ČR (Zdroj: AOPK ČR)

Evropsky významné lokality (Zdroj: AOPK ČR)

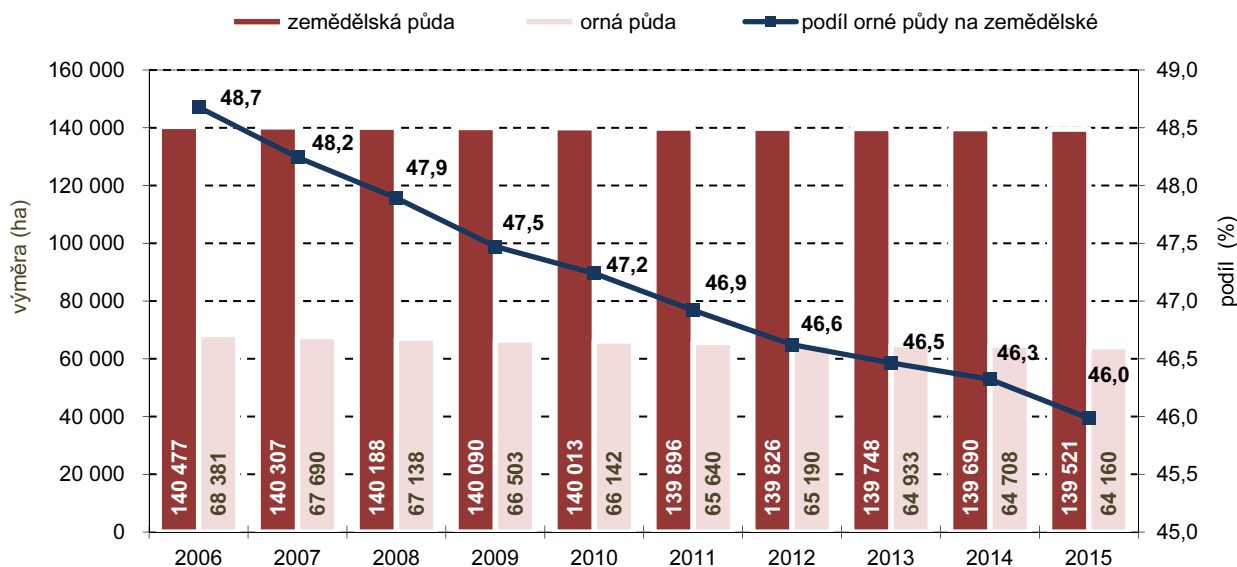

Výměra zemědělské půdy se v Libereckém kraji v roce 2015 meziročně snížila o 0,12 %.

Půdní fond v Libereckém kraji zaznamenal ke konci roku 2015 další úbytek zemědělské půdy. Její rozloha činila 139 521 ha, což bylo meziročně o 0,1 % méně a ve srovnání s rokem 2010 pak o 0,4 % méně. Na úbytku zemědělské půdy se významně podílí orná půda. Mezi roky 2010 a 2015 se její výměra v kraji snížila o 1 983 ha (3,0 %) na 64 160 ha. Orná půda ubývá ve všech okresech, zejména pak na Liberecku (mezi roky 2010 a 2015 o 1 251 ha, tj. 5,7 %). Na úkor orné půdy se v Libereckém kraji rozšiřovaly především plochy trvalých travních porostů (v letech 2010 až 2015 o 1 418 ha, tj. 2,2 %), plochy ovocných sadů v uvedeném období vzrostly o 2,1 %, plochy zahrad o 0,6 %. Nejvýraznější nárůst výměry trvalých travních porostů se projevil v okrese Liberec (o 4,6 %), kde naopak jako v jediném okrese v kraji poklesly plochy ovocných sadů o 2,4 %. Naopak zbývající okresy zaznamenaly v daném období nejvyšší nárůst právě v případě ploch ovocných sadů, v okrese Česká Lípa dokonce o 8,9 %.

Graf 4.1 Výměra zemědělské a orné půdy v Libereckém kraji

Od roku 2010 vzrostla v Libereckém kraji výměra vodních ploch a lesních pozemků.

Výměra nezemědělské půdy se od roku 2010 v kraji zvýšila o 532 ha (0,3 %) na 176 823 ha. Vzrostla rozloha vodních ploch (o 0,8 %), lesních pozemků (o 0,4 %) i zastavěných ploch a nádvoří (o 0,2 %). K největšímu nárůstu zastavěných ploch mezi sledovanými roky došlo v okrese Jablonec nad Nisou (o 2,0 %), naopak v okrese Česká Lípa se tyto plochy o 1,6 % snížily.

Liberecký kraj lze hodnotit jako vyváženou krajinu.

Z pohledu koeficientu ekologické stability krajiny jako ukazatele, které reflektuje změny ve využití půdy, se Liberecký kraj s hodnotou koeficientu 2,32 mezi ostatními regiony umístil na první nejlepší pozici. Dosažená hodnota pak krajinu označuje za vcelku vyváženou, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami. Na opačném konci žebříčku se s hodnotou 0,31 umístilo Hlavní město Praha, kde hodnotu koeficientu ovlivnil především vysoký podíl zastavěných a ostatních ploch. Území hlavního města je tak možné označit za intenzivně využívané a oslabené činností člověka. Nízké hodnoty koeficientu ekologické stability zaznamenal v roce 2015 také kraj Středočeský (0,67) a Jihomoravský (0,68), ve kterém však intenzivní využití krajiny souvisí především se zemědělskou výrobou a vysokým podílem orné půdy, která je ekologicky negativním prvkem.

Ekologicky bylo v kraji obhospodařováno 23,0 % zemědělské půdy.

Obhospodařovaná zemědělská půda v kraji v roce 2015 zabírala 98 450 ha, tj. 70,6 % zemědělské půdy, z celkové výměry orné půdy pak bylo obhospodařováno téměř 60 %. Alternativou ke klasické zemědělské výrobě je ekologické zemědělství, ve kterém nejsou používány chemické přípravky, umělé látky ani genetické modifikace. V Libereckém kraji bylo v roce 2014 evidováno 227 ekologických podniků (ekofarem). Výměra ekologicky obhospodařované půdy činila 32 071 ha, tj. 23,0 % z celkové výměry zemědělské půdy v kraji, což po Karlovarském kraji (44,0 %) znamenalo druhou nejvyšší mezikrajskou hodnotu. V rámci jednotlivých kategorií užití půdy se v ekologickém režimu v Libereckém kraji v roce 2014 nacházelo 1 825 ha (2,8 %) orné půdy a 29 889 ha (45,3 %) trvalých travních porostů.

4.2 Vodovody a kanalizace

Podíl obyvatel napojených na veřejný vodovod se zvýšil o 0,95 procentních bodů na 92,7 %.

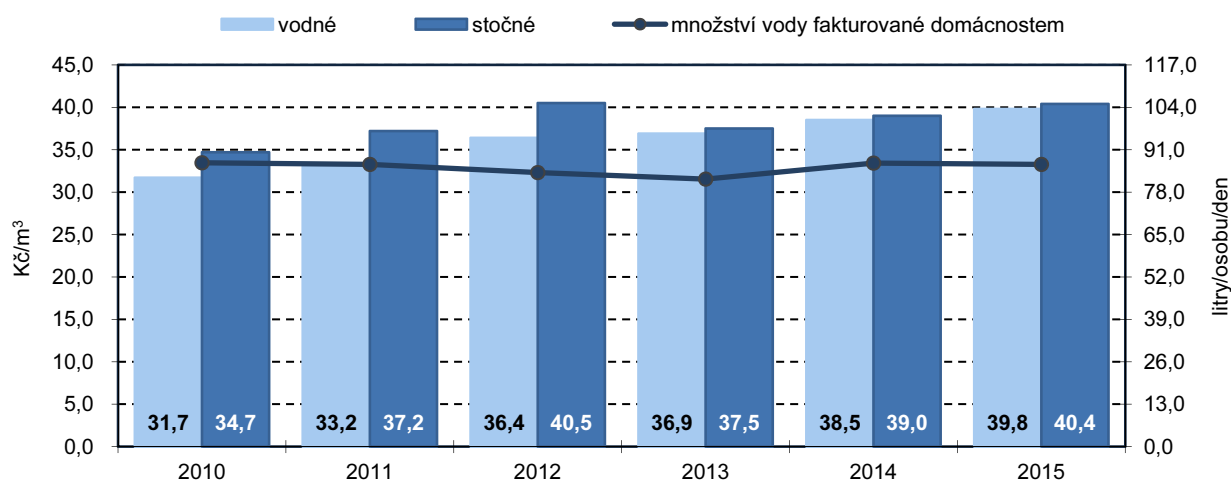
V roce 2015 bylo v Libereckém kraji zásobováno pitnou vodou z veřejných vodovodů 407 170 obyvatel Libereckého kraje, tedy o 4 464 obyvatele více než v předchozím roce. Podíl obyvatel napojených na veřejný vodovod se zvýšil o 0,9 p. b. na 92,7 %. Úplné napojení obyvatel vykázaly v roce 2015 pouze dva regiony, a to Hlavní město Praha a Karlovarský kraj, nejnižší podíl byl vykázán v kraji Plzeňském (83,9 %). Vodovodní síť se během sledovaného roku v našem kraji rozšířila pouze nepatrně o 19 km na 3 834 km. Počet vodovodních přípojek se prakticky nezměnil, vzrostl o pouhých 36 kusů na 86 619 kusů.

Celkové množství fakturované vody se meziročně zvýšilo o 2,1 %.

Výroba vody určené k realizaci v roce 2015 meziročně mírně vzrostla o 76 tis. m³ (0,3 %) a dosáhla tak 26 254 tis. m³. Také stouplо množství vody fakturované celkem, a to o 2,1 % na 19 266 tis. m³. Domácnosti z tohoto objemu odebraly 12 856 tis. m³ (meziročně o 0,6 % více) a ostatní odběratelé 6 410 tis. m³ (více o 5,1 %).

Graf 4.2 Specifické množství vody fakturované domácnostem, vodné a stočné v Libereckém kraji

(ceny vodného a stočného jsou uvedeny bez DPH)

Množství vody fakturované v Libereckém kraji domácnostem meziročně pokleslo na 86,5 litrů na osobu a den.

Specifické množství vody fakturované celkem dosáhlo v roce 2015 v Libereckém kraji 129,6 litrů na osobu a den a v porovnání s předchozím rokem vzrostlo o 1,2 litru (0,9 %). Nejvyšší celková spotřeba byla vykázána v Hlavním městě Praze (170,5 litrů na osobu a den), nejnižší ve Zlínském kraji (113,2 litrů na osobu a den). Průměr za Českou republiku činil 131,5 litrů na osobu a den. Množství vody fakturované v Libereckém kraji domácnostem naopak meziročně mírně pokleslo, a to o 0,4 litru na 86,5 litrů na osobu a den. Nejvyšší spotřebu dlouhodobě vykazují pražské domácnosti, kde denně jedna osoba odebrala průměrně 106,0 litrů vody. Spotřeba domácností v našem kraji byla 6. nejvyšší, průměr za Českou republiku dosáhl 87,9 litrů na osobu a den.

Cena vodného je po Ústeckém kraji druhá nejvyšší v republice.

Cena vodného v Libereckém kraji v roce 2015 dosáhla částky 39,80 Kč za 1 m³ vody. Meziročně vzrostla o 1,30 Kč, ve srovnání s rokem 2010 o 8,10 Kč a v rámci mezikrajského srovnání představovala po Ústeckém kraji (42,50 Kč za 1 m³) druhou nejvyšší účtovanou cenu. Proti průměru celé republiky (35,60 Kč za 1 m³) byla cena vody v loňském roce v kraji vyšší

o 4,20 Kč. Tržby za vodné v Libereckém kraji v roce 2015 dosáhly 767,0 mil. Kč (bez DPH), tj. meziročně o 5,5 % více.

Podíl ztrát z vyrobené vody určené k realizaci v našem kraji dosáhl 21,8 %.

Objem nefakturované vody představoval v našem kraji 7,0 mil. m³ (meziročně o 4,3 % méně) a většinou se jednalo o ztráty v rámci trubní sítě (82,0 % nefakturované vody). Podíl ztrát z vyrobené vody určené k realizaci v našem kraji dosáhl 21,8 %, což po Ústeckém kraji (25,0 %) znamenalo druhou nejvyšší hodnotu.

68,9 % obyvatel kraje bydlí v domech napojených na kanalizaci.

V domech napojených na kanalizaci v Libereckém kraji v roce 2015 bydlelo 302 722 obyvatel, tj. 68,9 % středního stavu obyvatel v daném roce. Uvedený podíl meziročně vzrostl o 0,4 procentní body a stejný vývoj také nastal u podílu obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci končící čističkou odpadních vod. Ukazatel se meziročně zvýšil o 0,9 p. b. na 67,4 %. Kanalizační síť se v Libereckém kraji prodloužila o 8 km na 1 534 km, počet kanalizačních přípojek vzrostl o 312 kusů na 44 958 kusů.

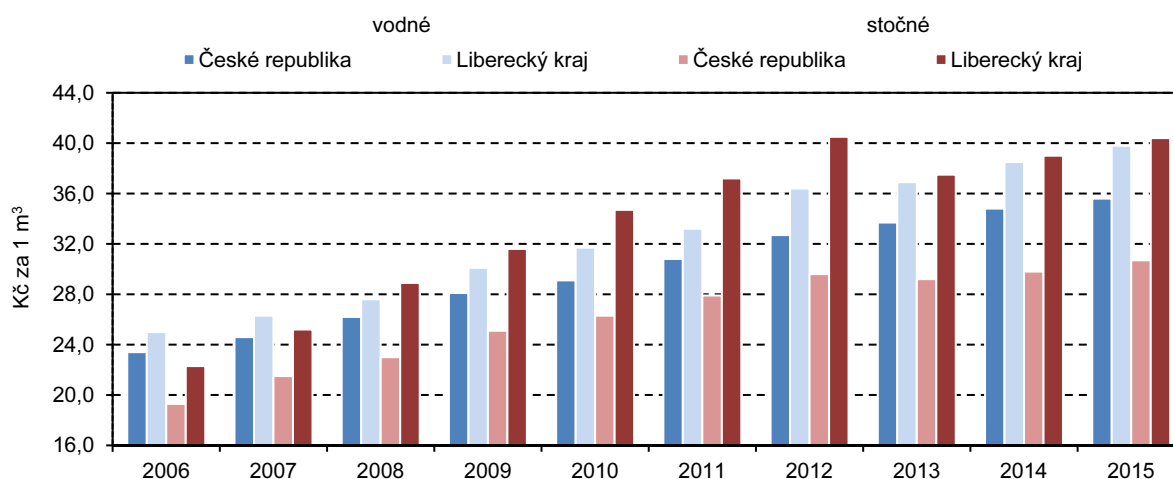
Podíl čištěných odpadních vod vypouštěných do kanalizace se blíží 98 %.

V roce 2015 kanalizací oteklo 16 358 tis. m³ odpadních vod (o 0,3 % více než v roce 2014), z toho 60,3 % tvořily vody splaškové. Objem čištěných vod se meziročně snížil o 0,7 % a podíl čištěných odpadních vod vypouštěných do kanalizace dosáhl 97,9 % (meziročně o 0,7 p. b. více). Ve srovnání s předchozím rokem bylo do vodních toků vypuštěno o 0,7 % vody méně (36 374 tis. m³).

V Libereckém kraji byla v roce 2015 nejvyšší cena za odvádění odpadních vod.

Cena za odvádění odpadních vod (tedy stočné) se v roce 2015 v Libereckém kraji meziročně zvýšila o 1,40 Kč na 40,40 Kč za m³, hodnotu z roku 2010 překročila o necelých 6 Kč. Mezi ostatními kraji byla uvedená částka nejvyšší a republikový průměr převyšovala o téměř 10 Kč. Nejnižší průměrná platba stočného byla vykázána v Plzeňském kraji (24,60 Kč).

Graf 4.3 Vývoj ceny vodného a stočného

Počet čistíren odpadních vod se nemění.

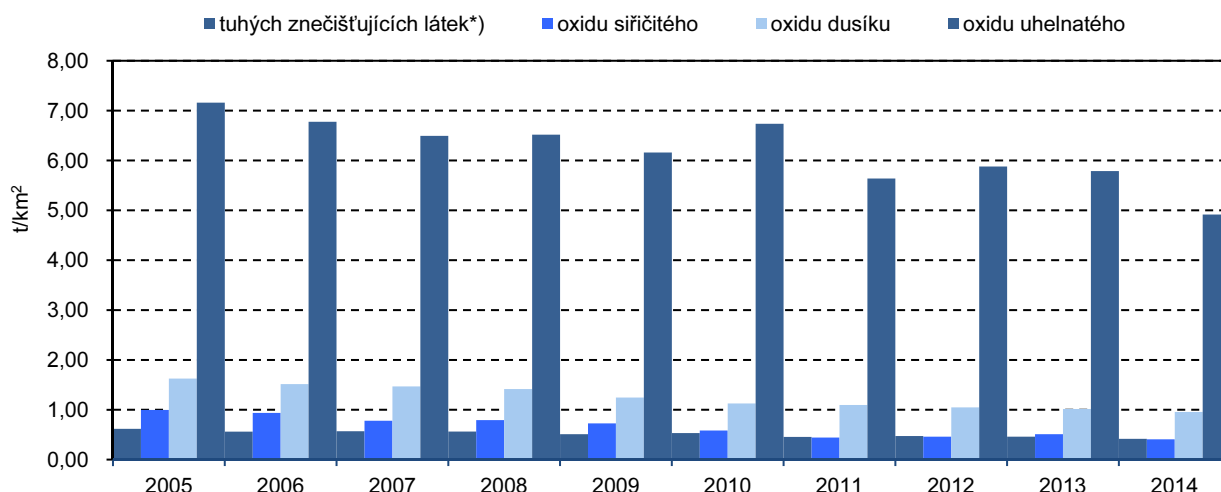
Počet čistíren odpadních vod se v roce 2015 oproti roku minulému nezměnil. V provozu bylo 79 zařízení, z toho 77 s mechanicko-biologickým principem čištění. Také kapacita čistíren zůstala víceméně na úrovni roku 2014. Množství vyprodukovaných kalů pokleslo o 0,8 % na 5 872 tun sušiny, přičemž 93,9 % tohoto objemu bylo zlikvidováno přímou aplikací a rekultivací.

4.3 Emise

Český hydrometeorologický ústav provedl v roce 2014 z důvodů nové struktury stacionárních zdrojů přepočítání celé časové řady. Emisní bilance za rok 2013 byla zpracována pro všechny kategorie zdrojů z aktuálních dostupných podkladů a odpovídá požadavkům na mezinárodní inventarizace emisí.

Do skupiny základních znečišťujících látek patří tuhé emise v ovzduší, oxid siřičitý (SO_2), oxidy dusíku (NO_x) a oxid uhelnatý (CO). Z hlediska jejich objemu v ovzduší se měří jejich celková produkce v tunách nebo měrné emise v přepočtu na kilometr čtvereční nebo v kilogramech na obyvatele. Množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší a jejich zdroje eviduje Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO)⁸. Nejnovější údaje jsou k dispozici z roku 2014.

Graf 4.4 Měrné emise REZZO 1–4 podle zdroje znečištění v Libereckém kraji

*) zahrnují emise TZL, NH_3 a VOC ze stavebních činností, chovů hosp. zvířat, aplikace minerálních hnojiv a nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel

Největším znečišťovatelem ovzduší v kraji je oxid uhelnatý.

Největším znečišťovatelem ovzduší je dlouhodobě oxid uhelnatý. V roce 2014 bylo všemi znečišťujícími zdroji (REZZO 1–4) v Libereckém kraji vyprodukováno více než 15,5 tis. tun této látky. V porovnání s rokem 2013 to však bylo o 2,7 tis. tun, tj. o 15,1 % méně. Objem oxidu uhelnatého vypouštěného v kraji do ovzduší se postupně snižuje, v porovnání s rokem 2010 o 27,0 %. Klíčovým producentem oxidu uhelnatého jsou tzv. malé

⁸ Podle závislosti na druhu zdrojů a jejich tepelných výkonech se REZZO člení na:

REZZO 1 – zahrnuje stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu 5 MW a vyšším a zařízení zvláště závažných technologických procesů. Zařízení této skupiny jsou označována jako „velké zdroje znečišťování“.

REZZO 2 – zahrnuje technologické objekty obsahující stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu od 0,2 do 5 MW a zařízení závažných technologických procesů, jakož i uhelné lomy a obdobné plochy s možností hoření, zapaření nebo úletu znečišťujících látek. Uvedená skupina je označována jako „střední zdroje znečišťování“.

REZZO 3 – zahrnuje stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu nižším než 0,2 MW, zařízení technologických procesů nespádajících do kategorie velkých a středních zdrojů znečišťování, plochy, na kterých jsou prováděny práce, které mohou způsobovat znečišťování ovzduší, skládky paliv, surovin, produktů a odpadů a zachycených exhalátů a jiné stavby, zařízení a činnosti výrazně znečišťující ovzduší. Uvedená skupina je označována jako „malé zdroje znečišťování“.

REZZO 4 – zahrnuje mobilní zařízení se spalovacími nebo jinými motory, která znečišťují ovzduší, zejména silniční a motorová vozidla, železniční kolejová vozidla, plavidla a letadla. Uvedená skupina je označována jako „mobilní zdroje znečišťování“.

stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3) určené ke spalování paliv. Měrné emise oxidu uhelnatého v Libereckém kraji v roce 2014 dosáhly 4,92 tun na km² (v roce 2010 to bylo 6,74 tun na km²).

Klesá také produkce oxidů dusíku, meziročně o 5,9 %.

Také produkce oxidů dusíku v Libereckém kraji v posledních letech klesá, v roce 2014 se naměřené hodnoty meziročně snížily o 5,9 % a dosáhly objemu 3,0 tis. tun. V porovnání s rokem 2010 pak došlo ke snížení o více než 15 %. V tomto případě emise produkují především mobilní zdroje (REZZO 4).

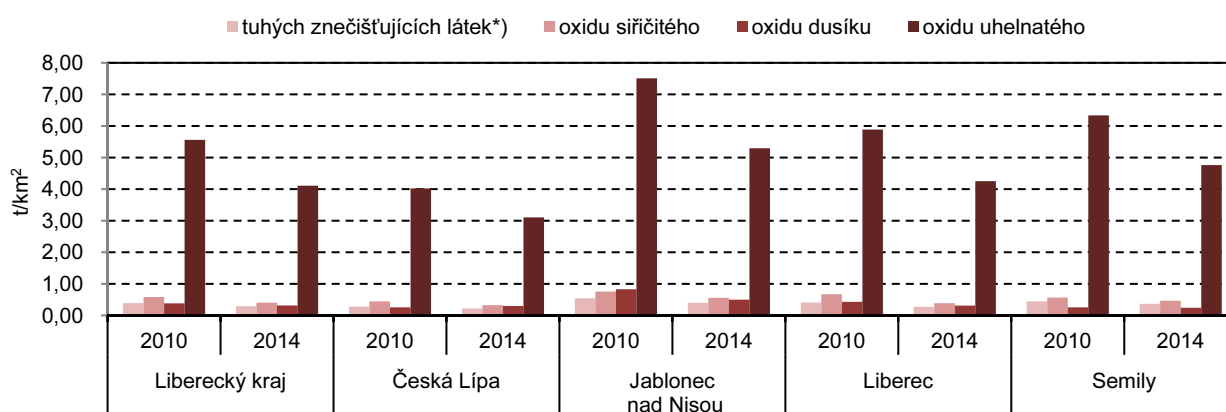
Oxidů siřičitého bylo v kraji v roce 2014 vyprodukováno o více než 20 % méně.

Všemi znečišťujícími zdroji bylo v roce 2014 v Libereckém kraji vyprodukováno 1,3 tis. tun oxidu siřičitého, meziročně tak došlo k poklesu o více než 20 %, oproti roku 2010 bylo znečištění ovzduší v Libereckém kraji touto látkou o více než 30 % nižší. Hlavním původcem tohoto znečištění byly malé stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3) určené ke spalování paliv.

Množství tuhých znečišťujících látek vykazuje také klesající tendenci.

V roce 2014 zatížilo ovzduší Libereckého kraje 1,3 tis. tun tuhých znečišťujících látek, tedy o necelých 10 % méně než v roce předchozím a o téměř 22 % méně při srovnání s rokem 2010. Z dlouhodobého pohledu vykazuje produkce těchto škodlivých látek v kraji klesající tendenci.

Graf 4.5 Měrné emise znečišťujících látek REZZO 1–3 v Libereckém kraji a jeho okresech

*) nezahrnují emise TZL, NH₃ a VOC ze stavebních činností, chovů hosp. zvířat, aplikace minerálních hnojiv a nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel

Měrné emise za všechny znečišťující zdroje (REZZO 1–4) na km² v Libereckém kraji v roce 2014 v případě oxidu uhelnatého dosáhly 4,92 tun, oxidů dusíku 0,96 tun, oxidu siřičitého 0,41 tun a tuhých znečišťujících látek 0,42 tun.

4.4 Odpady

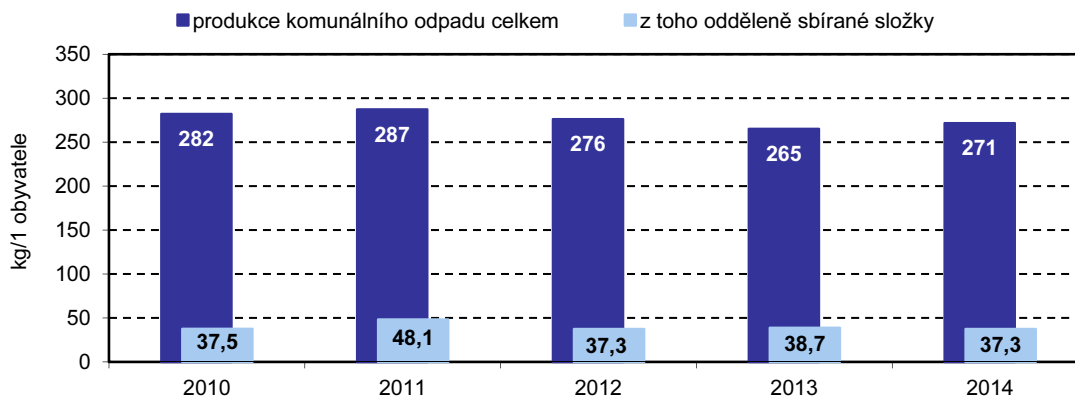
Nejvyšší podíl nebezpečného podnikového odpadu mezi kraji.

Podniky se sídlem v Libereckém kraji v roce 2014 vyprodukovaly celkem 446 299 tun odpadu. Vývoj produkce podnikových odpadů má od roku 2010 proměnlivý charakter. V porovnání s předchozím rokem klesla krajská produkce o 57,0 tis. tun (11,3 %), naopak oproti roku 2010 vzrostla o téměř 55 %. Podíl nebezpečného podnikového odpadu činil 12,8 % a byl tak mezi kraji ČR nejvyšší. V roce 2014 v Libereckém kraji na 1 mil. Kč vytvořeného hrubého domácího produktu (v běžných cenách) připadlo 3,2 tuny podnikového odpadu. Nejvyšší „odpadová náročnost“ pak byla v desetiletém časovém horizontu zaznamenána v roce 2008 (5,7 tun podnikového odpadu na 1 mil. Kč hrubého domácího produktu), naopak v roce 2009 to byly pouze 2,0 tuny odpadu.

V roce 2014 činil podíl využitých odpadů 32,0 %.

Poměr využitých odpadů v roce 2014 v Libereckém kraji oproti jejich odstraňování byl na rozdíl od roku předchozího ve prospěch využívání odpadů. Využité odpady dosáhly objemu 242 805 tun, podíl využitých odpadů z nakládání s odpady celkem tak činil 32,0 % (v roce 2013 to bylo 240 tis. tun, tj. 27,4 %), odstraňovaného odpadu pak bylo 207 999 tun, podíl činil 27,4 % (v roce 2013 to bylo 486 tis. tun, tj. 55,2 %). Jedním ze způsobů využití odpadů je jejich recyklace. Touto cestou bylo v roce 2014 „zlikvidováno“ 38,4 % odpadů určených k využití, což bylo o 4,6 procentního bodu více než v roce 2013. Od roku 2011 se navíc tento podíl každý rok zvyšuje.

Graf 4.6 Produkce komunálního odpadu (v kg/obyvatele)

Na jednoho obyvatele kraje průměrně připadlo 271 kg odpadu.

Produkce komunálního odpadu v roce 2014 v Libereckém kraji činila 119,1 tisíce tun a po snížení jeho produkce od roku 2011 došlo v uvedeném roce k meziročnímu nárůstu o 2,8 tis. tun, tj. 2,4 %. Na jednoho obyvatele kraje průměrně připadlo 271 kg odpadu a každý obyvatele kraje tak vyprodukoval o 6 kg odpadu více než v roce 2013. Ani z pohledu vývoje objemu tříděného komunálního odpadu nebyla situace v kraji příznivá, podíl tohoto odpadu se meziročně snížil o 0,8 p. b. na 13,8 %.

4.5 Výdaje na ochranu životního prostředí

Výdaje na ochranu životního prostředí byly v období 2010-2014 nejnižší

V souvislosti s ochranou životního prostředí bylo v roce 2014 na území Libereckého kraje proinvestováno 485,2 mil. Kč, což je o 49,1 % méně než v roce předchozím. Ve sledovaném období 2010–2014 se jedná o nejnižší investovanou částku, která v přepočtu na 1 obyvatele představovala 1 106 Kč.

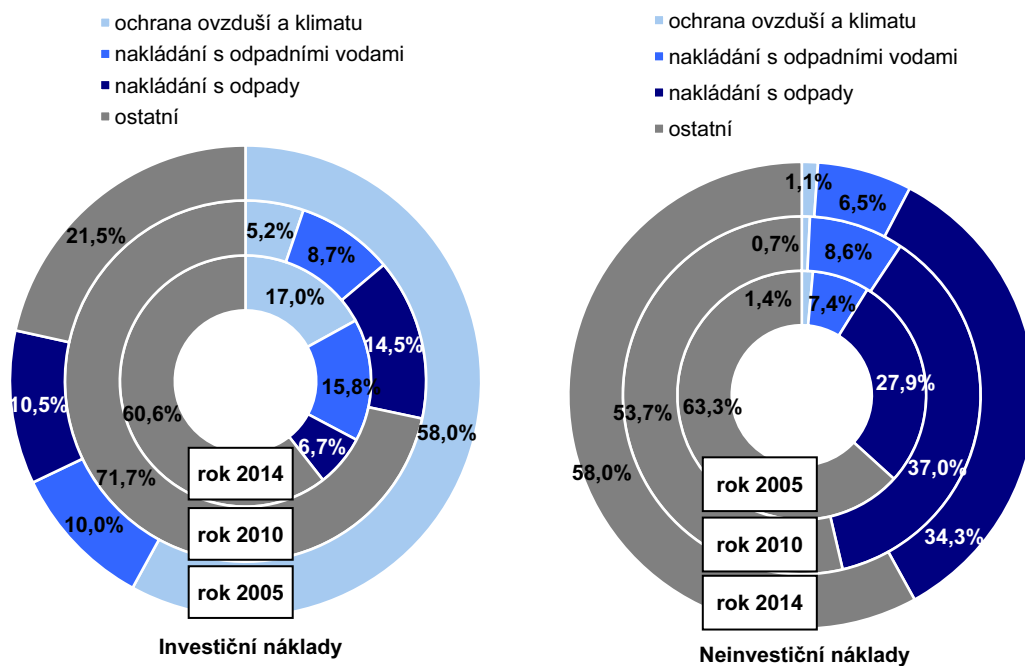
V roce 2014 bylo investory sídlícími v Libereckém kraji na ochranu životního prostředí vloženo 4 152,9 tis. Kč. Jednu pětinu této částky tvořily investiční náklady, zbývající 80 % neinvestiční náklady. Celkový objem výdajů se meziročně snížil o 1,1 % s tím, že investice vzrostly o 8,2 % a neinvestiční náklady byly o 3,2 % nižší.

Téměř 58 % investičních nákladů bylo určeno na ochranu ovzduší a klimatu

Téměř 58 % investičních nákladů bylo v roce 2014 určeno na ochranu ovzduší a klimatu, na nakládání s odpady směřovalo 10,5 % nákladů a na nakládání s odpadními vodami 10,0 % investičních nákladů. Od roku 2010 se po roce 2013 jednalo o druhou nejnižší částku investic.

Graf 4.7 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu vynaložení v Libereckém kraji

Neinvestiční výdaje byly z 34,3 % použity na projekty související s nakládání s odpady, 6,5 % tvořily výdaje na nakládání s odpadními vodami a 1,1 % výdaje na ochranu o ovzduší a klimatu.

5. Mezikrajské srovnání

Ekonomice se v roce 2015 dařilo, což dokládá nárůst hrubého domácího produktu (HDP) České republiky o víc než 4 % – nejvyšší za posledních osm let. V regionálním pohledu jsou však informace o vývoji HDP k dispozici pouze do roku 2014 (výsledky za rok 2015 budou zveřejněny v prosinci 2016). Hospodářský vývoj v roce 2014 ukončil období recese, když HDP ve srovnatelných cenách (s. c.) meziročně neklesl v žádném kraji – ve 13 krajích vzrostl a v jednom kraji stagnoval. Takto příznivý meziroční vývoj z hlediska všech krajů byl naposledy zjištěn v roce 2007. V letech 2008–2013 pak regionální HDP v s. c. každým rokem klesal minimálně ve dvou krajích. Jednotlivé kraje zaznamenaly v tomto období meziroční pokles HDP nejčastěji třikrát. Pouze jednou (v roce 2009) HDP poklesl v Jihomoravském kraji. Naopak vleklé hospodářské problémy měly Karlovarský a Ústecký kraj, ve kterých HDP v s. c. klesal po celé období 2008–2013, respektive v letech 2009–2013.

**Populace stárne
ve všech krajích, lidé
se dožívají vyššího
věku.**

Demografický vývoj v jednotlivých krajích sdílel v letech 2010–2015 řadu společných rysů. V celém státě populace stárla, což dokumentoval rostoucí průměrný věk obyvatel. Zvýšil se podíl dětí i seniorů, vzrostl průměrný věk snoubenců při prvním sňatku a podíl dětí narozených mimo manželství. Ve srovnání mezních let uvedeného časového intervalu klesl ve všech krajích počet narozených dětí i počet rozvodů, naopak vzrostl absolutní počet zemřelých. S ohledem na celospolečenský vývoj, životní styl nebo pokroky v medicíně se neustále zvyšovala střední délka života. Naděje dožití mužů i žen díky tomu vzrostla ve všech krajích.

**Od roku 2010 je
nejlidnatějším územím
kraj Středočeský.**

I přes výše uvedené společné demografické tendence lze vysledovat mnoho územních disparit, z nichž některé si udržely déletrvající platnost. Vysoká různorodost byla v mezikrajském srovnání zachována u počtu obyvatel a hustoty zalidnění. Výměrou největšími kraji České republiky zůstaly kraje Středočeský a Jihočeský, nejmenším krajem je Hlavní město Praha. Od vzniku současné podoby krajů (k 1. 1. 2000) se jejich vnější hranice měnily minimálně, proto se pořadí krajů podle katastrální výměry nezměnilo. Poslední úpravy hranic krajů proběhly k 1. lednu 2016 v souvislosti s redukcí vojenských újezdů.

Dynamičtější vývoj byl ve sledovaném období zaznamenán v počtu obyvatel a s tím spojené hustotě zalidnění. Až do roku 2008 byl nejlidnatějším kraj Moravskoslezský, v roce 2009 Praha a od roku 2010 žije nejvíce obyvatel v kraji Středočeském. Především díky výrazné migrační vlně se populace Středočeského kraje v letech 2000–2015 zvětšila o 209,0 tis. osob. Druhý nejvyšší přírůstek obyvatel (114,4 tis.) příslušel druhému nejlidnatějšimu kraji Hlavnímu městu Praze, a to opět zásluhou vysokých počtů přistěhovalých. Třetí nejlidnatější kraj Moravskoslezský charakterizoval trend opačný. Od roku 2000 přišel o nejvíce obyvatel ze všech krajů (o 46,9 tis. osob). Převažující populační úbytek byl v letech 2000–2015 vykázan v šesti ze čtrnácti krajů, přičemž k nejvýraznějšímu úbytku došlo na východě republiky. Dlouhodobý pokles počtu obyvatel charakterizoval také nejzápadnější a nejméně lidnatý kraj Karlovarský, především vlivem zvýšeného počtu vystěhovalých po roce 2008.

